

CZU: 336.14:334.012

[https://doi.org/10.59295/sum11\(3\)2024_02](https://doi.org/10.59295/sum11(3)2024_02)

ASIGURAREA FINANȚĂRII ȘI DEZVOLTAREA ANTREPRENORIATULUI DIN BUGETUL STATULUI

*Mariana DOGA-MÎRZAC,**Universitatea de Stat din Moldova*

În articol autorul se direcționează pe evidențierea conceptelor asigurarea financiară și securitatea financiară prin evidențierea unor abordări teoretice ca fiind elemente fundamentale în diverse procese, relații și structuri ale statului prin asigurarea financiară ale tuturor actorilor a unei economii ce sunt implicați în diverse nivele ale relațiilor financiare, dintre cetățeni, în special acei cetățeni care formează mediul antreprenorial și instituțiile statului.

Aspectul fundamental este concentrat pe asigurarea surselor financiare din bugetul de stat direcționate spre întreprinderile autohtone, fiind pentru cetățenii ce formează mediul antreprenorial un suport financiar în diverse activități ce sunt orientate spre dezvoltarea și fortificarea acestui mediu și prin aceasta fortificând procesele economice în cadrul statului.

Cuvinte-cheie: asigurarea financiară, securitatea financiară, proiecte naționale, susținerea financiară, antreprenori, finanțare, buget.

ASSURANCE FINANCING AND DEVELOPING ENTREPRENEURSHIP FROM THE STATE BUDGET

In the presented article, the author focuses on highlighting the concepts of financial insurance and financial security by highlighting some theoretical approaches as fundamental elements in various processes, relations and structures of the state through the financial insurance of all actors of an economy who are involved in various levels of financial relations among citizens, especially those citizens who form the entrepreneurial environment and state institutions.

The fundamental aspect is focused on ensuring the financial sources from the state budget directed towards domestic enterprises being for citizens who form the entrepreneurial environment a financial support in various activities, which are oriented towards the development and strengthening of this environment and thereby strengthening the economic processes within the state.

Keywords: financial assurance, financial security, national projects, financial support, entrepreneurs, financing, budget.

Introducere

Securitatea financiară la nivel de stat este definită de către economiști ca principala capacitate, abilitate a statului de a exercita independent politica financiar-economică în conformitate cu interesele naționale [1].

Fundamentul asigurării financiare este securitatea financiară la nivel național care este orientată spre situația economică și dezvoltarea acesteia, în care este necesar să se asigure formarea fluxurilor financiare din cadrul bugetelor statului în volumul suficient pentru îndeplinirea și executarea activităților planificate și a sarcinilor incluse în strategiile de nivel național.

Securitatea financiară în viziunea cercetătorului G. Novicov reprezintă asigurarea dezvoltării sistemului financiar și a relațiilor financiare, a proceselor economice în cadrul statului care creează condițiile necesare pentru stabilitatea economică și financiară de dezvoltare, păstrarea integrității și unității sistemului financiar, depășirea cu succes a provocărilor externe și interne ale sectorului financiar [2].

Crearea condițiilor de funcționare a sistemului financiar, ne explică V. Senchagov, în cadrul căruia este extrem de redusă posibilitatea redirecționării fluxurilor financiare în domeniile neprotejate de lege și reducerea minimală a posibilităților abuzive în utilizarea mijloacelor financiare de către autoritățile publice [1].

A. Arhipov și R. Belousov explică securitatea financiară ca fiind o dezvoltare a sistemului financiar,

a relațiilor și proceselor financiare statale și regionale pentru a asigura integritatea și unitatea sistemului financiar [3].

Noțiunea de securitate economică trebuie înglobată cu managementul stabilității financiare sistemice, care *trebuie să răspundă de asigurarea financiară a tuturor subiecților economiei* ce activează la diverse niveluri ale relațiilor financiare, dintre cetățeni și organizații atât în interior, cât și în exteriorul statului, precum și protejarea acestora de factori macroeconomici și politici negative. [4].

Securitatea financiară privită din punctul de vedere al abordării funcționale a resurselor, este protecția intereselor financiare ale entităților economice la toate nivelurile relațiilor financiare prin asigurarea cu resurse financiare suficiente a întreprinderilor, organizațiilor și instituțiilor, regiunilor, sectoarelor economiei de stat pentru a-și satisface nevoile și obligațiile. Astfel, în viziunea dnei E. Caranina, securitatea financiară constă în: apărarea intereselor financiare la toate nivelurile relațiilor financiare; prezența unui anumit nivel de independență, stabilitate și reziliență a sistemului financiar al statului în contextul influenței factorilor destabilizatori care amenință securitatea financiară; capacitatea sistemului financiar al statului de a asigura funcționarea eficientă a sistemului economic național și creșterea economică constantă [5].

Întro manieră generalizatoare *asigurarea financiară și securitatea financiară* – piloni în activitatea internă a asigurării securității și bunăstării economice la nivel național, reprezintă structuri ce sunt concis asociate între ele, fiind o parte componentă a securității economice, care permit să fie direcționate spre corespunderea (satisfacerea) nevoilor economice, sociale, financiare ale „actorilor”. Totodată, prin activitatea lor aplicând diverse pârghii, instrumente, fonduri, relații, instituții statale ce influențează asupra acestor relații nemijlocite sau mijlocite, cu avantaje sau dezavantaje asupra proceselor economice în cadrul unui stat. Implicarea activă și eficientă a spectrului total instituțional va permite realizarea strategiilor și scopurilor propuse sau planificate la nivel național.

Elementele ce se încadrează în structura acestora și fiecare din ele având o influență importantă și necesitate în dezvoltarea durabilă a securității financiare orientată și spre stimularea mediului antreprenorial. Printre aceste elemente ce se regăsesc în structura componentială a ecosistemului antreprenorial sunt evidențiate următoarele: *Guvernul* cu elaborarea politicilor și strategiilor publice orientate spre antreprenariat, suport administrativ, cadru legislativ, cadrul de atragere a finanțării externe; *Educația* contribuind la pregătirea resurselor umane, suport în cercetare, educarea tinerilor, competențe antreprenoriale ș.a.; *Supportul* orientat spre infrastructura de suport, suport financiar în diverse activități ce sunt orientate spre dezvoltarea și fortificarea mediului antreprenorial autohton și nu doar.

Instituțiile statale au obligațiunea și angajamentul pentru a asigura, proteja și dezvolta antreprenoriatul prin aplicarea sau implementarea spectrului diversificat al instrumentelor sau pârghii economico-financiare necesare în diverse situații sau anumite provocări pe parcursul activității acestora cu un accent spre Planul Național „Construim Moldova Europeană”.

Este necesar să evidențiem acțiunile Planului Național direcționate anume spre mediul antreprenorial autohton care sunt necesare în prezent pentru a susține și a asigura nu doar finanțarea acestora, dar și protejarea de anumiți factori interni sau externi asupra mediului de afaceri.

Printre acestea:

- *Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii* prin crearea fondului ce oferă antreprenorilor acces la împrumuturi bancare la o dobândă de 3% a sumelor solicitate în valută străină și 7% a celor în valuta națională, pe durata de până la 7 ani, cu renunțarea la plata dobânzii în primii trei ani.

- *Reducerea birocrăției pentru antreprenori* ce vor permite facilitarea creării afacerilor și generarea veniturilor, prin reducerea birocrăției administrative în diverse domenii de activitate (stipulate) cu reducerea cerințelor de raportare pentru întreprinderi, taxelor de impozitare, liberalizării restricțiilor privind forța de muncă din exterior.

- *Majorarea și distribuția corectă a ajutorului financiar pentru agricultori* orientat spre revizuirea condițiilor și criteriilor de accesare a subvențiilor de către antreprenorii mici și mijlocii cu aplicarea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, concomitent susținerea acestora prin acordarea de granturi și împrumuturi la costuri de finanțare reduse pentru investiții în tehnică și tehnologii [6].

Metode și materiale aplicate

Metodologia aplicată pentru elaborarea articolului a orientat autorul spre cercetarea și selectarea surselor teoretico-conceptuale, aplicând așa metode precum: metoda de analiză, metoda de sinteză a datelor selectate, metoda comparativă, metoda logică. Pentru o cunoaștere obiectivă a cercetării inițial au fost prezentate unele idei și concepții vizibile a autorilor: R. Perciun, A. Cauia, G. Novicov, E. Caranina, V. Senchagov, A. Arhipov și R. Belousov care explică detaliat noțiunea de asigurare financiară și securitate financiară care sunt intersectate într-un numitor comun cu conceptul finanțe.

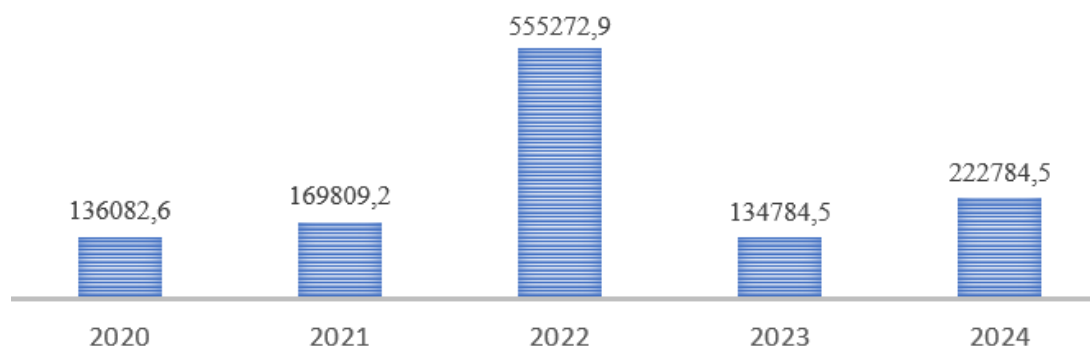
Etapele incluse în cadrul cercetării au permis să selectăm informații ce includ date oficiale bazate pe Legea bugetului de stat pentru anii 2020-2024 (în special anexa Bugetele autorităților finanțate de la bugetul de stat), a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, rapoartele anuale ale Organizației de Dezvoltare a Antreprenoriatului, publicații științifice și materiale analitice.

Rezultate obținute și discuții

Asigurarea este garantată și prin Legea mediului de afaceri cu resurse financiare bugetului de stat, adoptată anual de Parlamentul Republicii Moldova. Aceasta permite instituțiilor statului să repartizeze regulamentul sumele respective. A fost prezentată informația în formă de tabel din anul 2022 (până în prezent), deoarece în anul 2021 instituțiile publice Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova erau structurate în Ministerul Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova.

Menționăm doar faptul că în cadrul Ministerul Economiei și Infrastructurii în anul 2020 a fost direcționată spre susținerea întreprinderilor mici și mijlocii suma de 136082,6 mii lei, totodată confirmăm faptul că pentru anul 2021, în tabelul anexat al Legii nr.258 din 16.12.2020 se regăsește la acest compartiment suma de 169809,2 mii lei.

Figura 1. Resurse financiare din bugetul statului direcționate către antreprenoriat, mii lei.

Sursa: selectat din Legea bugetului de stat pentru anii 2020-2024 (<https://www.legis.md>).

Din informația prezentată observăm că cel mai valoros suport direcționat spre asigurarea financiară a întreprinderilor mici și mijlocii a fost în anul 2022, acesta majorându-se față de anul precedent cu 385463,7 mii. lei (sau cu o majorare de 3,3 ori) în perioada analizată. Acest fapt se datorează impactului pandemiei care, practic, a impus autoritățile publice să ofere surse financiare pentru a susține, încuraja și asigura mediul de afaceri autohton. Per totalul surselor planificate antreprenoriatului în anul 2024, acestea au fost acordate cu o majorare în sumă de 88000 mii lei față de anul precedent. Acest tablou ne demonstrează faptul că, indiferent de situația financiară la nivelul bugetului de stat, totuși sunt repartizate și mijloace financiare către susținerea întreprinderilor mici și mijlocii.

Efectuând o analiză asupra datelor din tabel menționăm că în anul 2024 au fost alocate surse financiare în sumă de 186784,5 mii lei, echivalentul a 46,43% din suma totală direcționată spre cheltuielile și activele nefinanciare care a fost majorată față de anul trecut de 9,11 % în cadrul Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Totodată alocațiile oferite în susținerea întreprinderilor mici și mijlocii în cadrul Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale au constituit 36000,0 mii lei al aceluiași an.

Tabelul 1. Asigurarea cu resurse financiare din bugetul de stat mii lei.

Denumirea	2022	2023	2024
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			
Cheltuieli și active nefinanciare, total	827223,7	264706,1	402290,7
<i>inclusiv:</i>			
<i>Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, mii lei</i>	540082,6	98784,5	186784,5
<i>%</i>	65,3	37,32	46,43
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			
Cheltuieli și active nefinanciare, total	6158740,5	4635064,3	4026709,4
<i>inclusiv:</i>			
<i>Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, mii lei</i>	15190,3	36000,0	36000,0
<i>%</i>	0,25	0,78	0,89

Sursa: selectat și calculat din Legea bugetului de stat pentru anii 2021-2023 (<https://www.legis.md>).

Asigurarea financiară la nivel de stat poate fi aplicată prin sistemul de susținere a antreprenorilor prezentate prin diverse programe (proiecte) menite să încurajeze întreprinderile cu potențial de dezvoltare rapidă, altele sunt concentrate asupra întreprinderilor/antreprenorilor, care se află în situații dificile (în special, care activează în regiuni mai puțin dezvoltate sau care se raportează la grupuri social-vulnerabile, direcționate spre tineri potențiali antreprenori) sau în inițierea unei afaceri.

Utilizarea programelor de stat reprezintă principala metodă de susținere a „actorilor” implicați în activitatea mediului de afaceri. Programele de stat de susținere a sectorului antreprenorial au fost adoptate și implementate în Republica Moldova începând cu anii '90, accentuându-se cele mai semnificative schimbări în utilizarea metodelor în primul rând de asigurare cu surse financiare și de susținere, promovare prin programe a întreprinderilor mici și mijlocii la nivel național.

Lansarea unei afaceri aduce multe avantaje atât persoanei care a implementat ideea în practică, cât și societății în întregime. Printre aceste avantaje se evidențiază următoarele:

- șansa unei surse financiare;
- siguranța parțială a locului de muncă;
- libertatea de a decide în mod independent modul de utilizare a resurselor acumulate;
- posibilitatea de a-ți ajuta familia;
- recunoașterea publică;
- stimularea creativității;
- putere și influență în luarea deciziilor etc.

Plus valoare, posibilitatea de a fi liber și independent a fiecărui cetățean și de a planifica traseul vieții mai simplificat și de a-și asuma rolul de persoană responsabilă nu doar în cadrul familiei sau unui cerc mai restrâns de persoane, dar și în comunitatea în care locuiești, activezi, studiezi ș.a.

Conform articolului 11, Programele de stat pentru dezvoltarea IMM-urilor a Legii nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, acestea reprezintă un complex de activități orientate spre realizarea unui obiectiv bine determinat în cadrul politicii de stat privind stimularea dezvoltării acestora, finanțate din mijloace *financiare bugetare și/sau speciale*, inclusiv din donații străine.

Obiectivele programelor de stat sunt îndreptate spre:

- susținerea tinerilor întreprinzători în lansarea unei afaceri;
- stimularea persoanelor emigrante în deschiderea unei afaceri;
- dezvoltarea antreprenoriatului feminin și a celui social;
- susținerea antreprenorilor cu potențial de export și internaționalizarea acestora;
- adaptarea antreprenorilor la principiul „economiei verzi”;
- extinderea infrastructurii de suport în afaceri prin dezvoltarea incubatoarelor de afaceri, parcurilor industriale, clusterilor etc. [7].

Actualmente, prin intermediul Organizației de Dezvoltare a Antreprenoriatului sunt oferite și gestionate

Programe de Suport în Afaceri, majoritatea dintre ele oferind în mod integrat instruire, finanțare și mentorat și un Fond de garantare a creditelor ce facilitează accesul la finanțare a antreprenorilor, după cum urmează:

1. Start pentru Tineri

Hotărârea Guvernului nr. 348 din 01.06.2022 cu privire la aprobarea Programului care are ca obiectiv promovarea antreprenoriatului în rândul generației tinere pentru sprijinirea integrării socio-economice. Inițiativa de suport antreprenorial oferă facilități extinse în vederea valorificării potențialului antreprenorial al tinerei generații. Astfel, tinerii cu vârsta între 18-35 de ani, care vor să inițieze sau să dezvolte o afacere, pot beneficia atât de suport consultativ/educațional, cât și de finanțare nerambursabilă sau credit cu porțiune de grant [8].

2. Femei în afaceri

Scopul Programului este oferirea suportului financiar și non-financiar prin acordarea granturilor pentru investiții și servicii relevante pentru dezvoltarea afacerilor de către femei.

Programul este orientat spre atingerea următoarelor obiective: creșterea oportunităților economice pentru femei prin reducerea barierelor la inițierea sau dezvoltarea unei afaceri; facilitarea accesului la investiții și asistență pentru dezvoltarea afacerilor gestionate de femei, menite să completeze suportul financiar și non-financiar disponibil la moment pentru femeile antreprenoare din Republica Moldova; crearea unui model național integrat de suport pentru dezvoltarea antreprenoriatului feminin, care vizează diferite etape de dezvoltare a businessului: de la planificarea afacerii (inițiere) - la întreprinderi nou create și până la afaceri în creștere; consolidarea infrastructurii naționale de suport a IMM-ilor prin extinderea serviciilor oferite în scopul reducerii obstacolelor specifice pe care le confruntă femeile în afaceri; contribuirea la realizarea politicilor prioritare privind egalitatea de gen și dezvoltarea economică [9].

3. PARE 1+2

Conform Hotărârii nr. 622 din 07.09.2022 cu privire la aprobarea programului de atragere a remitențelor în economie, acesta este destinat lucrătorilor migranți și rudelor de gradul I ai acestora, care intenționează să investească remitențele în inițierea sau în dezvoltarea unei afaceri. Obiectivele programului: sporirea gradului de conștientizare cu privire la posibilitățile de lansare și de dezvoltare a unei afaceri; stimularea investițiilor remitențelor în crearea și dezvoltarea afacerii în localitățile rurale; facilitarea reintegrării și sporirea oportunităților economice pentru persoanele revenite de peste hotare [10].

4. Transformarea digitală a IMM-urilor

Scopul programului este susținerea întreprinderilor mici și mijlocii prin acordarea de sprijin financiar nerambursabil, pentru digitalizarea propriilor afaceri, precum și facilitarea accesului pe piețele interne și externe. Unul din obiective este orientat spre oferirea suportului financiar pentru implementarea planurilor de transformare digitală pentru cel puțin 150 antreprenori [11].

5. Ecologizarea IMM-urilor

Prezentul program este țarhetat spre crearea condițiilor favorabile și susținerea mediului de afaceri pentru trecerea de la modelul de dezvoltare economică de consum la un model care folosește aplicarea principiilor ecologizării și integrării măsurilor economiei „verzi” în procesele de producere ale diverselor ramuri ale economiei naționale. Este direcționat spre: b) finanțarea nerambursabilă pentru implementarea acțiunilor de ecologizare, care va constitui până la 70% din valoarea proiectului investițional, dar nu va depăși 500 mii lei; c) posibilitatea solicitării de către întreprinderi a ajutorului financiar pentru ecologizarea procesului de producere și/sau prestare servicii până la atingerea plafonului cumulativ de 500 mii lei per companie [12].

6. Susținerea inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice

Obiectivul fiind susținerea inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice este acordarea finanțării nerambursabile întreprinderilor mici și mijlocii inovatoare și start-upurilor pentru produse și servicii în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor, tehnologii noi, în scopul stimulării cercetării și dezvoltării în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor, prototipării și inovării în domeniul producției industriale durabile și al tehnologiilor ecologice [13].

7. Retechnologizarea și eficiență energetică a IMM-urilor

Programul de Retechnologizare și Eficiență Energetică oferă finanțare nerambursabilă pentru modernizarea echipamentelor și investiții în energia regenerabilă, optimizarea consumului de gaze și energie electrică prin instalarea utilajelor/echipamentelor de valorificare a surselor alternative de energie. Suportul

financiar se acordă sub formă de finanțare nerambursabilă (grant), având ca scop re tehnologizarea și optimizarea consumului de gaze și energie electrică a întreprinderilor mici și mijlocii [14].

8. Creșterea competitivității și internaționalizarea IMM-urilor

Suportul financiar nerambursabil acordat conform principiului de rambursare post investiție efectuată în baza setului de acte confirmative privind efectuarea investițiilor, și respectării de către beneficiar a prevederilor contractului de finanțare. Întreprinderile pot accesa suport financiar nerambursabil în baza raportului de 50% investiții proprii și 50% finanțare nerambursabilă, pentru achiziționarea serviciilor de dezvoltare a afacerii și echipamentelor [15].

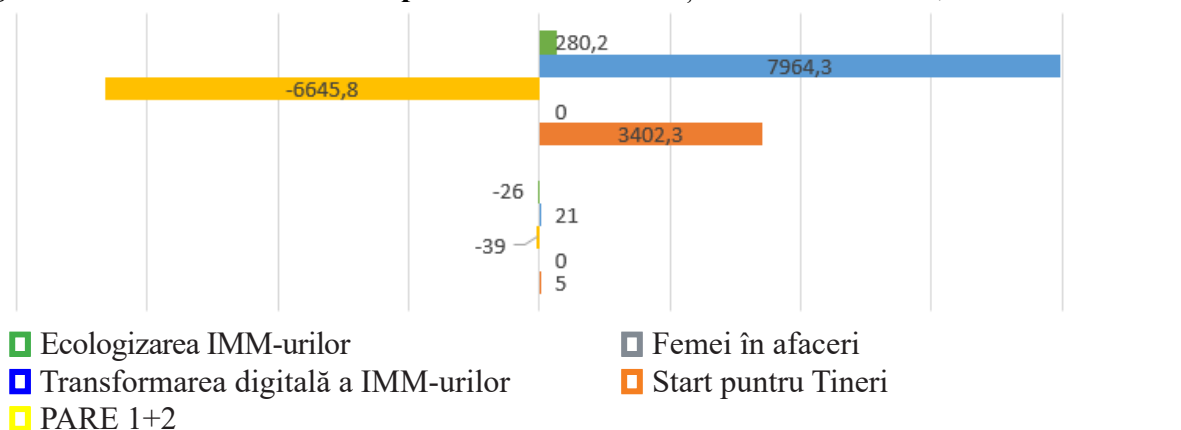
În continuare vom prezenta repartizarea financiară aprobată de Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA) către întreprinderile care au fost selectate în baza dosarelor depuse în cadrul programelor naționale direcționate către mediul de afaceri pe perioada anilor 2022 și 2023 conform rapoartelor anuale ale acesteia.

Tabelul 2. Repartizarea financiară aprobată de către ODA spre programele naționale.

Anii	2022		2023	
Programe	nr. beneficiar	suma, mii lei	nr. beneficiar	suma, mii lei
Start pentru Tineri	148	22219,4	153	25621,7
Femei în afaceri	52	6862,9	-	-
PARE 1+2	136	33662,7	97	27016,9
Transformarea digitală a IMM-urilor	51	11868,2	72	19832,5
Ecologizarea IMM-urilor	51	7907,4	25	8187,6
Susținerea inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice	-	-	14	5654,6
Retehnologizarea și eficiență energetică a IMM-urilor	41	33329,9	201	186096,8

Sursa: elaborat în baza rapoartelor anuale ale ODA.

Figura 2. Abaterea absolută a repartizării financiare și nr. beneficiarilor, mii lei.

Sursa: calculat în baza rapoartelor anuale ale ODA

În baza datelor prezentate putem constata că la unele programe a avut loc creșterea numărului beneficiarilor și totodată a sumelor direcționate spre antreprenorii care au depus dosarele și au fost evaluate cu rezultate pozitive. Printre proiectele care au fost solicitate de către întreprinderile autohtote sunt: Start pentru Tineri cu o majorare de 3402,3 mii lei, Transformarea digitală a IMM-urilor care a obținut o majorare de 21 beneficiari și suma de 7964,3 mii lei față de anul precedent. Proiectul Retehnologizarea și eficiență energetică a IMM-urilor fiind în prezent actual conform tematicii și atractiv asupra ofertei acestuia a permis ca față de anul 2022 să depună dosarele cu 160 beneficiari mai mulți, în așa mod obligând organizația să-și

crească transferurile cu 152766,9 mii lei în anul 2023. Totodată, menționăm faptul că proiectul Susținerea inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice nu permite beneficiarilor să se bucure de succes în rândul mediului de afaceri autohton, obținând suma de 5654,6 mii lei în anul 2023, doar 14 beneficiari din numărul de dosare evaluate – 67 la număr.

Pentru un mai bun rezultat asupra proiectului Susținerea inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice propunem Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului să dezvolte colaborări mai constructive între așa instituții ca: Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, instituțiile de învățământ superior (Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei) care dețin un vast potențial uman (studenți, masteranzi, doctoranzi și cadre didactice/personal academic implicat în programe/proiecte de cercetare) de a fi direcționate spre depunerea dosarelor și care sunt implicate în diverse proiecte de cercetare la baza cărora sunt evidențiate inovațiile, inclusiv digitale și noi idei inovative orientate spre tehnologizare și ecologizare.

Asigurarea financiară către antreprenorii autohtoni din bugetul de stat o regăsim în cadrul Legii nr. 341 din 24.11.2023 pentru modificarea Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat care explică conceptul de ajutor de minimis – ajutor a cărui sumă totală acordată, indiferent de forma acestuia și de obiectivul urmărit, nu depășește într-o perioadă maximă de 3 ani pragul de minimis de 5000 mii de lei per beneficiar. Valoarea totală a ajutorului acordat unei întreprinderi care prestează servicii de interes economic general nu depășește 10000 mii lei pentru o perioadă de 3 ani, indiferent de forma acestuia. Valoarea totală a ajutorului acordat unei întreprinderi care efectuează transport de mărfuri în contul terților sau contra cost nu depășește 2700 mii lei pentru o perioadă de 3 ani [16].

Ajutorul de stat reprezintă orice măsură de sprijin care întrunește cumulativ următoarele condiții: este acordat de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă; conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață; este acordat în mod selectiv; denaturează sau riscă să denatureze concurența.

Acesta poate fi exprimat prin transmiterea de bunuri publice, inclusiv sub formă de mijloace financiare, către un beneficiar sau prin renunțarea furnizorului la anumite venituri viitoare, certe sau posibile pe care le-ar obține de la un beneficiar.

Concluzii

Conform cercetărilor efectuate, a fost expusă părerea proprie asupra celor două concepte analizate (studiate) și anume: asigurarea financiară și securitatea financiară care reprezintă elemente strâns legate între ele, fiind o parte componentă a securității economice, orientate spre satisfacerea nevoilor economice, sociale, financiare prin activitatea lor aplicând diferite pârghii, instrumente, fonduri, relații, instituții ce influențează asupra acestora direct sau indirect, cu avantaje sau dezavantaje asupra proceselor economice la nivelul statului cu implicarea activă a spectrului total instituțional pentru realizarea strategiei și scopurilor propuse sau planificate la nivel național.

Statul, prin prisma instituțiilor sale, la rândul său, poate contribui considerabil la depășirea unor impedimente sau provocări ce pot apărea în parcursul strategic orientat spre dezvoltarea și susținerea cetățenilor ce formează mediul antreprenorial care, la rândul său, influențează asupra dezvoltării proceselor economice la nivel național.

Referințe:

1. MĂRGINEANU, D. *Abordări conceptuale referitor la securitatea financiară a băncilor comerciale. Analele Științifice ale UCCM*, nr. 11(2)/2013, p. 236-239. ISSN 1857-1239. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Abordari%20conceptuale%20referitor%20la%20securitatea%20financiara%20a%20bancilor%20comerciale.pdf
2. NOVICOV, V. *Финансовая безопасность в системе национальной безопасности страны: Автореферат дис. канд. экон. наук.*, 2001, 27 с.
3. CUȘNIR, V., ARMENIC A., TOFAN E. *Cadrul securității financiare a republicii moldova: repere normative și perspective*, p. 135-180. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/135-180.pdf

4. PERCIUN, R. *Managementul stabilității financiare sistemice în contextul asigurării securității economice, teza de doctor habilitat în științe economice*, ASEM 2017, 306 p.
5. CAUIA, A. *Securitatea financiară- componentă fundamentală a securității naționale*, *Revista Studii Juridice Universitare*, nr. 1-2, 2020, p. 32-42. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4198597>
6. *PLANUL NAȚIONAL „Construim Moldova Europeană”*. <https://mded.gov.md/planul-national-construim-moldova-europeana/>
7. *LEGEA nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii*, publicat: 16.09.2016 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 306-313 art. 6*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138265&lang=ro#
8. *HOTĂRÂREA nr. 348 din 01.06.2022 cu privire la aprobarea Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”*, publicată la 10.06.2022 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 170-176 art. 426*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139554&lang=ro#
9. *PROGRAMUL FEMEIA ÎN AFACERI*. <https://www.oda.md/ro/granturi/femei-in-afaceri-program>
10. *HOTĂRÂREA nr. 622 din 07.09.2022 cu privire la aprobarea Programului de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+2”*, publicată la 16.09.2022 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 284-290 art. 726*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139537&lang=ro#
11. *HOTĂRÂREA nr. 129 din 02.03.2022 cu privire la aprobarea Programului de transformare digitală a întreprinderilor mici și mijlocii*, publicată la 11.03.2022 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 68-71 art. 176*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135242&lang=ro
12. *HOTĂRÂREA nr. 592 din 27.11.2019 cu privire la aprobarea Programului de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii*, publicată la 06.12.2019 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 360-366 art. 907*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139541&lang=ro#
13. *GHIDUL APLICANTULUI Programul de Sprijin pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii în Domeniul Turismului*, p. 11. <https://www.oda.md/files/Inovatii/Ghid%20Inovatii.pdf>
14. *HOTĂRÂREA Guvernului nr. 515/2022 din 22.07.2022 cu privire la aprobarea Programului de re tehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii*, publicată la 05.08.2022 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 246-250 art. 639*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139539&lang=ro#
15. *HOTĂRÂREA Guvernului nr. 439/2020 din 01.07.2020 cu privire la aprobarea Programului de creștere a competitivității întreprinderilor mici și mijlocii și internaționalizare a acestora*, publicată la 14.07.2020 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 178-179 art. 608*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135172&lang=ro#
16. *LEGEA nr. 341 din 24.11.2023 pentru modificarea Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat*, publicată la 13.12.2023 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 474-476 art. 830*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140497&lang=ro

Notă: *Articolul este parte componentă din cadrul Proiectului de cercetare Subprogram: 01.05.02. Consolidarea mecanismelor socio-economice și juridice de asigurare a bunăstării și securității cetățenilor (CONSEJ).*

Date despre autor:

Mariana DOGA-MÎRZAC, doctor habilitat, conferențiar universitar, Facultatea de Științe Economice, Universitatea de Stat din Moldova.

ORCID: 0000-0003-0217-7398

E-mail: mariana.mirzac@usm.md

Prezentat la 20.01.2024